

**PROPOVIJED KARD. VINKA PULJIĆA,
NADBISKUPA I METROPOLITA VRHBOSANSKOG,
NA 75. OBLJETNICU STRADANJA NA BLEIBURŠKOM POLJU,**

SARAJEVO, KATEDRALA PRESVETOG SRCA ISUSOVA,
16. SVIBNJA 2020., U 12,15 SATI

Draga braćo u biskupstvu!
Draga braćo misnici!
Draga braćo i sestre!

Biti prisutan i sudjelovati na ovoj Svetoj Misi za žrtve Bleiburškog polja, i za sve žrtve mržnje, ne može se bez posebnih drhtaja srca i osjećaja duše. Spontano se u srcu budi poštovanje i osjećaj pouzdanja u Boga. To je temeljni razlog zašto sam prihvatio u ime svih Biskupa u hrvatskom narodu predslaviti Svetu Misu molitvenog i vjerničkog spomena na 75 godina stradanja ovih žrtava našeg naroda i drugih žrtava.

U prvom redu želimo moliti, da nas molitva pročisti od svih gorkih osjećaja i negativnih naboja, koji se po ljudsku olako javljaju pri sjećanju na ova stradanja. Danas smo sabrani u molitvi prikazujući najsvetiji čin da pokažemo dužno poštovanje prema svim žrtvama. Tim poštovanjem želimo čuvati dužno sjećanje na njih, ali i na cijenu slobode, koju mi danas živimo ili još bolje: izgrađujemo. Time ćemo obnoviti vrednovanje življene sadašnjosti, koja sve čini da gurne u stranu vrednote žrtava. U tome nas utvrđuju i riječi sv. Ivana Pavla II.:

"Očito je pak da je sudbina mira velikim dijelom povjerena ne samo institucionalnim formama, koje u svakom slučaju valja učinkovito podrediti u iskrenom dijalogu i u poštivanju pravde. Sudbina mira ovisi ponajviše o ponovno nađenoj solidarnosti srdaca koja, nakon toliko krvi i mržnje, pretpostavlja hrabrost opraštanja. Potrebno je tražiti oprost i oprostiti! To pak ne znači da i ljudska pravda ne smije progoniti zločine to je dapače potrebno i nužno, ali pravda stoji daleko od svakog slijepog nagona za osvetom, i daje se voditi jakim osjećajem općeg dobra koje teži za popravkom onoga koji je zabludio" (Ivan Pavao II., Pripravljeni govor Svetog Oca u Predsjedništvu BiH za namjeravani pohod Sarajevu 1994.)

POŠTIVANJE ŽRTAVA

Humana kultura, bila kršćanska ili poganska, oduvijek je gajila posebno poštovanje prema pokojnicima i njihovim grobovima. Nažalost, tamo gdje je zavládala mržnja, izgubio se taj osjećaj poštovanja. Mi ne možemo zaboraviti svoje pokojne, bilo da su prirodnom smrću umrli, a pogotovo ako ih je mržnja ubila. Posebno ne možemo zaboraviti one koji su završili svoj zemaljski život u tako teškim prilikama, bili mučeni, i kojima je na nečovječan način oduzet život. Tko izgubi poštivanje prema takvim žrtvama, pitamo se koje i kakve vrijednosti u sebi nosi? Bojim se živjeti s ljudima kojima ništa nije sveto ili koji su sposobni gaziti po tuđim svetinjama!

U svom pismu o 50. obljetnici završetka Drugog svjetskoga rata biskupi HBK su napisali:

"Mi ćemo stoga u ovoj obljetnici, ponizno pred Bogom i iskreno pred ljudima, odati kršćansku počast svim žrtvama, u prvom redu žrtvama drugoga svjetskog rata, ali i žrtvama današnjim, kao i onima koje su prethodile drugome svjetskom ratu na našim prostorima te ispunile krvlju i suzama gotovo čitavo naše dvadeseto stoljeće. Molit ćemo vječni mir svima nastradalima. Pravo na život i dostojanstvo svake osobe pod Božjom je zaštitom. Stoga svakoj nevinoj žrtvi dugujemo jednako poštovanje. Tu ne može biti razlike ni rasne ni nacionalne, ni konfesionalne, ni stranačke. Temeljna jednakost u dostojanstvu svih ljudi proizlazi iz same naravi čovjeka, stvorena na sliku i priliku Božju. Pojedinačne i osobito masovne likvidacije bez ikakva suda i dokaza krivnje uvijek su i posvuda teški zločini pred Bogom i pred ljudima".

SKINUTI VEO TAJNE

Duboko me potresa činjenica da tijekom svih godina mogega dosadašnjega života – a rođen sam u godini ove tragedije našega naroda – nije skinut veo tajne i nisu otkrivena sva grobišta gdje su masakrirani i pobijeni naši ljudi na tom putu i zakopani, bolje reći zatrpani, a negdje i zabetonirani. Kada sam se rodio tada se ta nemila sudbina izljeva mržnje pod krinkom pobjede događala bez suda i samovoljom onih koji su kipjeli od mržnje.

Rastao sam u ozračju kada se o tome samo šaptalo, ali se nije smjelo naglas govoriti, niti bilo što zapisati. Tek bi se tu i tamo u svibnju i lipnju pojavile svijeće na njivama gdje se nalaze grobnice – ta stratišta gdje su se zločini događali. Sada su pomrli skoro svi oni koji to pamte, te nema više ni svijeća na njivama i šumama na spomen žrtvama mržnje.

Danas se spominjemo svih koji stradaše u logorima, planinama, dolinama i poljima od Bleiburškog polja preko Dravograda i Maribora, Ogulina i Gospića, Jazovke i maceljskih šuma, Jasenovca i Gline, Kozare i Podgradaca, Križevaca i Bjelovara do Srijemske Mitrovice i Sarajeva, Foče i Zenice, Širokog Brijega i Mostara. U svoju molitvu uključujemo i sve stradalnike iz drugih gradova i sela bilo da znamo ili ne znamo gdje počivaju njihovi posmrtni ostaci. Pitamo se kada će se dići šutnja s tih grobova. To velikim dijelom ovisi i o današnjim nositeljima vlasti!

«ISTINA ĆE VAS OSLOBODITI»

Jasno je da treba stvarati klimu suživota, praštanja, pomirenja i vraćanja povjerenja. Ali te važne životne postavke izgradnje mira počivaju na temeljima istine. Ne može se graditi proces pomirenja i povjerenja, bez nutarnje katarze, koja se oslanja na riječi iz Evanđelja: *«Istina će vas osloboditi»* (Iv 8,32). Valja ljudski i vjernički svaku stvar pravim imenom nazvati i ukazati na činjenice koje se ne mogu i ne smiju zaniijekati. Tek prihvaćajući istinu, koliko god ona može biti gorka, ona oslobađa prostor za stvaranje povjerenja među ljudima. Tko ne želi istinu taj se stavlja iza zla kojeg brani i tako podržava negativni naboj među ljudima. Taj nije graditelj mira nego širitelj zla.

Nijedan se zločin ne može braniti. Tko se od zločina ne distancira, taj postaje sudionik i sukrivac zločina. To jednako vrijedi i za pojedinca i za zajednicu.

Zločinom se zločin ne liječi! U tom smislu, kad je sv. Ivan Pavao II. 1997. godine bio ovdje u Sarajevu izgovorio je ove riječi:

"Oproštenje je, u svojemu najistinskijemu i najuzviše-nijemu obliku, čin čiste ljubavi", kao što je to bilo i pomirenje koje je Bog ponudio čovjeku po križu i smrti svojega utjelovljenog Sina, jedinoga Pravednika. Sigurno, "praštanje je daleko od toga da isključuje istinu; ono je traži", jer "bitna pretpostavka praštanja i pomirenja jest pravda". Trajna je pak istina da "tražiti oproštenje i oprostiti jest put posve dostojan čovjeka" (Propovijed na stadionu Koševo, nedjelja, 13. travnja 1997.).

Nitko nema pravo zanemariti ove žrtve, za koje danas molimo. Mi kršćani vjerujemo u život vječni i u uskrsnuće mrtvih, kao i u besmrtnost duše. Iz te vjere molimo i odajemo dužno poštovanje zemnim ostacima svih žrtava.

Isto tako, nitko nema pravo dirati rane boli onih koji pate radi gubitka, po ljudsku, svojih najbližih. Nitko nema pravo vrijeđati žrtve onih koji su dijelove svoga tijela ugradili u ovu grudu. Ta gruda koju Domovinom zovemo, jest posvećena tolikim žrtvama. Ako to ne znamo poštivati, onda u nama nema ni ljudskog ni vjerničkog ni nacionalnog dostojanstva. Ovim ne želim izazivati gorčinu niti mržnju, pogotovo ne osvetu. Želim, međutim, jasno reći da pravi dijalog koji vodi pomirenju počiva na prihvaćanju istine.

O tome papa Benedikt XVI. ovako naučava:

"Obrana istine, njezino ponizno i uvjereno iznošenje te svjedočenje za nju vlastitim životom zahtjevni su i nezamjenjivi oblici ljubavi koja se doista raduje istini (usp. 1 Kor 13,6)" (Benedikt XVI., Caritas in veritate – Ljubav u istini, br. 1).

POVIJEST PISATI NA TEMELJU ČINJENICA, A NE NA POLITIČKOJ PODOBNOSTI

Sada se piše nekakva povijest u kojoj bi se relativizirala stradanja, jer tobože treba graditi povjerenje i stabilizaciju u regiji. Sjećanje na ove žrtve nije huškačka mašinerija, kakva je bila pred Domovinski rat iz '90-tih godina, nego je čuvanje vlastitog dostojanstva koje treba gajiti ljudsko i vjerničko poštivanje nevinih žrtava.

Želim, stoga, ponoviti: Nitko nema pravo zanemariti žrtve za koje danas molimo. Mi kršćani vjerujemo u život vječni i u uskrsnuće mrtvih, kao i u besmrtnost duše. Iz te vjere molimo i odajemo dužno poštovanje zemnim ostacima svih žrtava.

Zahvaljujem svim istinskim istraživačima i tragateljima za povijesnom istinom koji skupljaju činjenice. Ne može se sotonizirati jedno znakovlje pod kojim su se činili zločini a drugo znakovlje pod kojim su ovi zločini učinjeni veličati i nametati javnosti kao simbole.

Danas, obilježavajući 75. obljetnicu bleiburških žrtava, koje su bile žrtve mržnje i nasilja, želimo dići dostojanstveno glas poruke da se zaustavi manipuliranje žrtvama.

Povijest se ne gradi politizacijom i manipulacijom, nego na temelju činjenica uvažavajući uzroke i posljedice. Želimo da se prestane s dvostrukim mjerilima u poštivanju žrtava mržnje i masakra. Svaki pokojnik ima nekoga koji krvari u srcu ne samo zato što pokojnika nema jer su mučeni i ubijeni, nego zato što se niječe povijesna istina u ime neke političke "istine", mitologije i moći koje se povode nekim drugim interesima.

IZGRADNJA CIVILIZACIJE LJUBAVI

Ulazeći u Jeruzalem i gledajući s maslinske Gore svoj voljeni grad Jeruzalem, Isus je nad njim zaplakao: "O kad bi ti znao što je za tvoj spas!" (usp. Lk 19,42). Kako ne bi zaplakao kada je njegov voljeni grad prezirao objavljenju i naviještenu mu Istinu. Poput Isusa, danas stojimo pred svojim narodom i uzvikujemo: Kad bi ti znao cijeliti žrtve svojih predaka, bio bi sposobniji graditi sadašnjicu i današnjicu. Budućnost naroda gradi tko kolijevku njiše. Toliko čitamo Bibliju i od nje nismo naučili kako je Izabrani narod doživljavao svoju domovinu kao dar Božji. Ona je sveta jer ju je Bog nama darovao, ona je sveta jer je natopljena krvlju tolikih nevinih žrtava, tolikim suzama i znojem naših predaka. Naši predci su nam namrli najsvetije: svetu vjeru, kupelj krštenja, pobožnost prema Majci Božjoj, znak našeg identiteta: Krst časni i slobodu zlatnu djece Božje, vjernost Petrovu nasljedniku.

Tijekom Velikog jubileja 2000. godine, Sveti papa Ivan Pavao II. nas je hrabrio ovim riječima:

"Primivši oprostjenje i spremni oproštati, kršćani ulaze u treće tisućljeće kao vjerodostojniji svjedoci nade. Nakon stoljeća označenih nasiljima i razaranjima i nakon posljednjeg stoljeća koje je bilo kao nikad dramatično, Crkva nudi čovječanstvu koje je zakoračilo na prag trećega tisućljeća Evanđelje opraštanja i pomirenja kao pretpostavku izgradnje istinskoga mira" (Ivan Pavao II., Nagovor uz molitvu Anđeo Gospodnji, nedjelja, 12. ožujka 2000.).

Ne može graditi civilizaciju ljubavi tko nije hrabar istinu prihvatiti i poći putem Kristova Križa koji moli za svoje neprijatelje i prašta im. Mi želimo biti vrijedni potomci onih koji su nam u baštinu ostavili vjeru u Krista, ljubav prema Crkvi i Domovini, te duboko poštovanje prema svim ljudima, posebno prema svim nevinim žrtvama. Tu svetu baštinu trebamo voljeti, za nju živjeti i mrijeti i u baštinu budućim pokoljenjima ostaviti.

Zaključujem s riječima pape Franje: "Crkva ima zadatak naviještati Božje milosrđe, to živo srce evanđelja, koje na svoj način mora doprijeti do srca i uma svake osobe" (Franjo, *Misericordiae vultus – Lice milosrđa*, br. 12).